

afsluttet periode, f.eks. frem til murens fald i 1989.

Når regeringen ikke kan gå ind for en bagudrettet undersøgelse, er der altså på ingen måde tale om, at vi ønsker at lægge låg på debatten og lade tingene køre videre i uændrede baner. Tværtimod er der med kommissoriet for Udvalget om Efterretningstjenesterne lagt op til en ganske vidtgående ændring, som vil skabe åbenhed omkring, hvordan PET arbejder, og samtidig lægge faste og klare retningslinjer for tjenesternes virksomhed.

Når regeringen ikke kan gå ind for en bagudrettet undersøgelse, skyldes det flere forhold:

En bagudrettet undersøgelse, der skal gå mange år tilbage, vil kræve mange ressourcer, og der vil formentlig gå adskillige år, før den vil være afsluttet. Og skal undersøgelsen gennemføres for lukkede døre – og det bør den – vil det kræve et særligt lovgrundlag, og vi vil derfor formentlig være et godt stykke inde i 1999, før undersøgelsen overhovedet kan påbegyndes.

Dertil kommer, at det mildt sagt ikke er hensigtsmæssigt at igangsætte en bagudrettet undersøgelse lige efter, at et nyt udvalg om efterretningstjenesterne er startet. For skal arbejdet i det sagkyndige udvalg i en sådan situation sættes i stå og afvente, at den bagudrettede undersøgelse og dens konklusioner foreligger? I så fald vil vi være flere år inde i det ny årtusind, før vi på grundlag af udvalgets arbejde på ny kan begynde at lovgive om Politets Efterretningstjeneste.

Eller er meningen, at undersøgelsen og det sagkyndige udvalgs arbejde skal køre samtidig? Det kan vist ikke undgå at blive ret kaotisk både for undersøgelseskommissionen og for det sagkyndige udvalg, hvis de skal køre parallelt. Og i alle tilfælde bliver det en næsten umulig situation for PET, som næppe vil få tid til andet end at fremskaffe materiale og besvare spørgsmål fra henholdsvis undersøgelseskommissionen og udvalget.

I en sådan situation skal vi i alle tilfælde ikke regne med at have nogen reel efterretningstjeneste i en del år frem.

Jeg tror heller ikke, at man skal have store forventninger til resultatet af en undersøgelseskommissions arbejde, for jeg forstår, at undersøgelsen ifølge SF's forslag skal gå langt tilbage i tiden, i alle tilfælde 20 år og formentlig endnu længere. Store dele af det skriftlige materiale vil derfor være destrueret efter de regler, der gælder for PET, og undersøgelseskommissionen vil

altså skulle bygge på et meget ufuldstændigt og tilfældigt dokumentationsmateriale kombineret med afhøringer af mennesker, der skal forklare, hvad der nøjagtigt skete og hvorfor i den og den sag for 10, 15, 20 år siden.

Mon ikke en undersøgelseskommission stillet over for de fleste spørgsmål, hvor der er modstridende udsagn og bevislighed, må læne sig tilbage og konstatere, at det på et sådant grundlag ikke er muligt at nå frem til en sikker konklusion.

På baggrund af det, jeg har sagt, er det min opfattelse, at en bagudrettet undersøgelse kun bør gennemføres, hvis der foreligger klare grunde for det.

En bagudrettet undersøgelse må forudsætte, at der foreligger oplysninger, der tyder på eller giver mistanke om, at PET er gået ud over sine beføjelser og har tilsidesat de regler og retningslinjer, der af Folketinget eller regeringen er fastlagt for tjenestens virksomhed. Og efter regeringens opfattelse er der hverken i PET's redegørelse eller i den offentlige debat, vi har haft gennem de seneste måneder, fremkommet oplysninger, der peger i retning af en sådan handling måde fra PET's side.

Som situationen er i dag, finder regeringen derfor ikke grundlag for en bagudrettet undersøgelse.

Jeg vil gerne samtidig fremhæve, at der nu er nedsat et udvalg vedrørende efterretningstjenesterne, og her skal man som en særlig hastende delopgave overveje, om der kan udformes en oplysningsordning, der giver adgang til oplysninger om efterretningstjenesternes registreringer i perioden frem til 1989.

Udvalgets opgave er altså ikke alene orienteret mod en fremtidig nyregulering. Og der er grund til at være opmærksom på, at den del af udvalgets opgaver formentlig på flere måder vil kunne tjene samme formål som en bagudrettet undersøgelse.

Kan der gennemføres en historisk oplysningsordning, vil der derfor først skulle ske en oplysning om centrale dele af PET's virksomhed fra før 1989. Hertil kommer, at udvalget i forbindelse med overvejelserne om en sådan ordning må skaffe sig overblik over, hvilke typer oplysninger om PET's tidligere aktiviteter, tjenesten fortsat ligger inde med.

Udvalgets arbejde med denne del af dets opgave vil altså i sig selv kunne tilvejebringe oplysninger, der kan belyse PET's arbejde og